

EURÓPAI PARLAMENT

1999

2004

Ülésdokumentum

VÉGLEGES
A6-0022/2004

19.10.2004

JELENTÉS

a Tanács Ötödik Éves Jelentéséről az Európai Unió fegyverexportra vonatkozó magatartási kódexe 8. rendelkezése szerint
(2004/2103(INI))

Külügyi Bizottság

Előadó: Raül Romeva Rueda

TARTALOMJEGYZÉK

Oldal

EURÓPAI PARLAMENTI ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNY.....	3
INDOKOLÁS.....	11
A NEMZETKÖZI KERESKEDELMI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE.....	17
ELJÁRÁS.....	20

EURÓPAI PARLAMENTI ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNY

a Tanács Ötödik Éves Jelentéséről az Európai Unió fegyverexportra vonatkozó magatartási kódexe 8. rendelkezése szerint (2004/2103(INI))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Tanács Ötödik Éves Jelentésére az Európai Unió fegyverexportra vonatkozó magatartási kódexe 8. rendelkezése szerint¹,
- tekintettel az Európai Unió fegyverexportra vonatkozó magatartási kódexének használati utasítására, amelyet 2003. október 28-án fogadott el a hagyományos fegyverek kivitelével foglalkozó munkacsoport (14283/03),
- tekintettel a Tanács 2003. június 23-i, 2003/468/CFSP számú, a fegyverkereskedelem ellenőrzéséről szóló közös álláspontjára²,
- tekintettel a Tanács által 2003. december 12-én elfogadott Európai Biztonsági Stratégiára,
- tekintettel a Tanács által 2003. december 12-én elfogadott, a tömegpusztító fegyverek elterjedése ellen készült EU-stratégiára, amelynek célja többek között a kivitelt ellenőrző stratégia és gyakorlat megerősítése,
- tekintettel az EU-Szerződés 17., illetve az EK-Szerződés 296. cikkére,
- tekintettel a 2003. szeptember 25-i³, a Tanácsnak az Európai Unió fegyverexportra vonatkozó magatartási kódex 8. rendelkezése szerint készült Negyedik Éves Jelentéséről⁴ szóló határozatára,
- tekintettel 2003. november 20-i határozatára, amely a Bizottság “Európai védelem – Ipari és piaci kérdések – az EU védelmi politikája felé” című, a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának küldött közleményéről szól⁵,
- tekintettel az emberi jogok 2003-ban jellemző állapotáról és az Európai Unió ezzel kapcsolatos politikájáról szóló, 2004. április 22-i határozatára⁶,
- tekintettel a Kínával szembeni fegyverkereskedelmi embargó feloldásáról szóló 2003. december 18-i⁷ állásfoglalására,
- tekintettel az Úr Ellenállási Hadserege (LRA) általi gyermekrablásokról szóló 2000. július 6-

---

¹ HL C 320, 31.12.2003, 1-42. o.

² HL L 156, 25.6.2003, 79-80. o.

³ P5_TA(2003)0418.

⁴ HL C 319, 19.12.2002, 1-45. o.

⁵ P5_TA(2003)0522.

⁶ P5_TA-PROV(2004)0376.

⁷ P5_TA(2003)0599.

i¹ és a gyermekekkel és gyermekkorú katonákkal való kereskedelemről szóló 2003. július 3-i állásfoglalására²,

- tekintettel Eljárási Szabályzata 45. cikkére,
  - tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére és a Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság véleményére (A6-0022/2004),
- A. mivel, különösen a regionális bizonytalanság, tehetetlen államok, gyermekkorú katonákat bevető nem állami jellegű szereplők, terroristahálózatok és szervezett bűnözés jellemezte hidegháború utáni biztonsági helyzetben, rendkívüli fontossággal bír a fegyverexport kérlelhetetlenül szigorú ellenőrzése,
- B. mivel a Tanács a hidegháború utáni biztonsági helyzet e jellemzői közül néhányat nevezte meg a legnagyobb veszélyforrásként a fent említett Európai Biztonsági Stratégiában,
- C. mivel a szervezett bűnözés hálózata és a nemzetközi fegyvercsempészek kiterjesztették illegális tevékenységüket a kézfegyverekre is, melyek növekvő hozzáférhetősége a konfliktusok számának növekedésében az egyik legfontosabb szerepet játszotta, és olyan utakon szállítják a fegyvereket, amelyek áthaladnak a kibővített EU területén, a kibővített EU-val szomszédos országokban és a Balkán-félsziget nyugati részén,
- D. mivel évente körülbelül fél millió ember hal meg a könnyű fegyverek okozta erőszak következtében mind a fegyveres konfliktusokban, mind pedig a bűnözési tevékenységek során,
- E. mivel az elmúlt évtizedben jelentős növekedés volt tapasztalható a biztonsági vagy katonai magánvállalatok terén, mely arra ösztönöz bennünket, hogy szorgalmazzuk a katonai, rendőrségi és biztonsági szolgáltatásokat nyújtó magánvállalatok ellenőrzésének szabályozását,
- F. mivel az EU-nak a fegyverek további korlátozásával és leszereléssel kell viselnie fokozott felelősségét Európa és a világ békéje és biztonsága iránt,
- G. mivel e terület teljes átláthatósága, beleértve az átfogó éves jelentések készítését, a béke és stabilitás biztosítékeként szolgáló demokratikus elszámoltathatóság alapfeltétele,
- H. mivel az Európai Unió fegyverexportra vonatkozó magatartási kódexének használati utasítása fontos előrelépés a kódex elutasításjelentési és konzultációs rendelkezéseinek megvilágításához és azok eltérő értelmezése megakadályozásának elősegítéséhez a különböző tagállamokban,
- I. mivel a Tanács a fegyverkereskedelem ellenőrzéséről szóló közös álláspontja az első jelentős lépés az illegális fegyverkereskedelem ellenőrzésében, ugyanakkor számos gyenge pontot még ki kell javítani ahhoz, hogy ne lehessen aláásni annak hatékonyságát,
- J. mivel a fejlődés ellenére a világ azon régióiban, ahol a magatartási kódex előírásait

---

¹ HL C 121, 2001.4.24., 401. o.

² HL C 74 E, 2004.3.24., 854.o.

nyilvánvalóan semmibe veszik, továbbra is hozzáférhetők az EU-fegyverek, tartozékaik, a tengerentúli fegyvergyártáshoz szükséges EU-engedélyek, az EU magán katonai és biztonsági szolgáltatásai, alkalmazottai szakértelme és képzése, illetve a halálbüntetéshez, kínzáshoz és egyéb kegyetlen, embertelen és megalázó bánásmódhoz használt eszközök,

- K. mivel az illegális fegyverkereskedelem megszüntetése és a nem rendeltetésszerű végfelhasználókat kiszolgáló fegyverkereskedelem megelőzése érdekében hatékonyabb ellenőrzésnek kell alávetni a fegyverexport végfelhasználóit, az egyéb katonai és biztonsági berendezéseket, az engedélyezett gyártást és a fegyverkereskedelmet,
- L. mivel, különösen az európai fegyverkezési ágazat és a közös biztonság- és védelmi politika kidolgozásának összefüggésében, fokozottabban össze kell hangolni az EU fegyverexport-ellenőrzéssel kapcsolatos politikáját,
- M. mivel fent említett, 2003. november 20-i határozata hangsúlyozza, hogy a katonai piacok belső megnyitását az EU külső határain a kivitel szigorú ellenőrzésének kell kísérnie,
- N. mivel az EU részesedése a nemzetközi fegyverkereskedelemben általában és a kézi- és könnyűfegyverek kivételében konkrétan a tíz új tagállam 2004. május 1-jei csatlakozásával megnövekedett, néhány újonnan csatlakozó állam ugyanis jelentős fegyvergyártási és -kereskedelmi tevékenységeket folytat; mivel néhány új tagállam továbbra sem rendelkezik a Kódexben foglalt kötelezettségek azonnali teljesítéséhez szükséges kapacitásokkal, így segítségre van szüksége azok végrehajtásához,
- O. mivel 1999 és 2003 között az EU fegyverexportjának mintegy 80 százaléka Európán kívülre irányult,
- P. mivel a magatartási kódexet a tíz új tagállam is elfogadta, megnőtt a magatartási kódexnek alávetett fegyverexport,
- Q. mivel az EU további bővítésének összefüggésében különösen fontos, hogy a tagjelölt országok – Horvátország, Bulgária, Románia és Törökország – éves jelentést készítsenek a fegyverexportra vonatkozó politikájukról, fokozzák a fegyverexport ellenőrzését és biztosítsák az arra vonatkozó alapszabványok betartását; meggyőződése, hogy a tagállamoknak nem csak aktívan támogatniuk kell ezt a folyamatot, hanem a magatartási kódex pontos betartásával és fegyverexport-tevékenységeikről szóló átfogó éves jelentések készítésével jó példával kell előljárniuk,
- R. meggyőződése, hogy a tagállamok fegyverexport-politikájának fokozott összehangolása hozzájárulna az európai biztonság- és védelmi politika fejlődéséhez, valamint ahhoz, hogy a tagállamok nagyobb hangsúlyt fektessenek a közös külpolitikára,
- S. meggyőződése, hogy az EU fegyverexport-ellenőrzéssel kapcsolatos politikájának biztosítania kell a Közösség külpolitikai tevékenységének koherenciáját, többek között a válságmegelőzés, a szegénység elleni küzdelem, a demokrácia megerősítése és az emberi jogok védelme területén,
- T. meggyőződése, hogy globális szinten csak a tagállamoknak a nemzetközi jogban megfogalmazott kötelezettségein alapuló nemzetközi fegyverkereskedelmi szerződésre

összpontosító nemzetközi fegyverkereskedelmi összefogás lehet igazán hatékony,

1. Úgy véli, hogy a nemzetközi terrorizmus elleni küzdelemben, illetve a konfliktusok megelőzése, a regionális stabilitás és az emberi jogok betartása érdekében döntő fontosságú a világos és hatékony közös fegyverexport-ellenőrzési politika,
2. Üdvözli tehát a magatartási kódex végrehajtásáról szóló Ötödik Éves Jelentésben említett fejlődést, különösen a tagállamok közös gyakorlatának I. mellékletben olvasható folytatását, valamint a II. mellékletben található táblázatot, amely a kiadott kiviteli engedélyek számáról és értékéről és a fegyverexport értékéről számol be,
3. Üdvözli a régi és új tagállamok által szolgáltatott, fegyverexportra vonatkozó információkkal kapcsolatos fejlődést, ám kétségei vannak egyes adatok értékét illetően,
4. Úgy véli, hogy az átadott adatok átláthatóságának biztosítása érdekében alapvető fontosságúak az időben megkapott, teljes és összeegyeztethető adatok,
5. Örömmel értesül arról, hogy folytatták a jelentéstevési eljárás összehangolását, és további lépéseket tettek az EU-szerte teljes mértékben összehasonlítható statisztikai rendszer kialakításának elérése érdekében,
6. Szeretné tehát – a statisztikai adatok fokozott összehangolásáért tett lépések ellenére –, ha minden tagállam adatokat szolgáltatna a szállított fegyverek típusáról és mennyiségéről, az export értékéről, az elutasított engedélyek számáról (az elutasítás indoklásával), a célországról és a végfelhasználókról, mert az átfogóbb és összehangoltabb adatok növelik az átláthatóságot,
7. Üdvözli az elutasításról szóló értesítések központi adatbázisának létrehozását a Tanács brüsszeli Főtitkárságán, és hangsúlyozza annak fontosságát, hiszen így a tagállamok információhoz juthatnak és vizsgálhatják a különböző elutasításokat; szeretné, ha a jövőben kiterjesztenék az adatbázist a magatartási kódex keretében folyó konzultációkra, valamint azokra a végfelhasználókra, akik biztosan vagy a gyanú szerint részt vettek a fegyverek és egyéb ellenőrzött cikkek újraexportálásában, átalakításában vagy nem megfelelő használatában,
8. Szeretne továbbá információt kapni a nemzeti fegyverexporttal kapcsolatos jelentésekbe foglalt, a hivatalos engedélykérelem benyújtása előtt történő nemhivatalos elutasításokról,
9. Kiemeli az elutasításokat tartalmazó központi adatbázis hasznosságát, mivel az valamennyi tagállam számára az azonnali információszerzés forrása lesz, lehetővé téve számukra az adott elutasítások kivizsgálását,
10. Üdvözli az EU Közös katonai listájának új, frissített változatát és annak megjelenését a Hivatalos Lapban; felszólítja a tagállamokat, hogy jelentéseiket részletesebb és átláthatóbb módon készítsék el a „kettős használatról”, mivel azok az emberi jogokkal kapcsolatos visszaélések gyakori okozói voltak,
11. Úgy véli, hogy a magatartási kódex szavait különbözőféleképpen értelmezik az egyes tagállamok, ezért üdvözli a kódexhez kiadott használati utasítást, amely pontosítja és megvilágítja a kódex rendelkezéseit; felszólítja a tagállamokat, hogy módosítsák az

exportkritériumokat azok világosabbá és érthetőbbé tétele érdekében, és biztosítsák, hogy azok teljes mértékben tükrözik a tagállamoknak a nemzetközi jog értelmében meglévő felelősségeit,

12. Üdvözli a 8. kritérium (a fegyverexport és a fogadóország technikai-gazdasági kapacitásának összeférhetősége) alkalmazásával kapcsolatos vizsgálat elindításának tényét, mert az jelentősen hozzájárul a válságmegelőzéshez és a fenntartható fejlődéshez a társadalmilag kevésbé fejlett országokban, ugyanakkor sürgeti a tagállamokat, hogy ismételjék meg a fennmaradó hét kritérium alkalmazásával összefüggő gyakorlatot,
13. Úgy véli, hogy alapvető fontosságúak a fegyverkereskedelmi tevékenységekkel kapcsolatos egységes EU-szabályok, és a fegyverkereskedelemmel kapcsolatos 2003-as, üdvözlendő közös EU-álláspont ellenére továbbra is hiányoznak a tagállamoknak a fegyverkereskedelmi, -szállítási és -finanszírozási tevékenységek ellenőrzését célzó operatív lehetőségei, amikor a tevékenységet végzők az EU állampolgárai vagy az EU-ban letelepedett személyek, és a tevékenységek, valamint a fegyverszállítás „harmadik országokon” keresztül valósul meg,
14. Üdvözli mindenekelőtt Ausztria, Belgium, Finnország, Franciaország, Németország, Hollandia, Svédország és az Egyesült Királyság erőfeszítéseit a hagyományos fegyverek kereskedelmének ellenőrzéséért, és felszólítja a többi tagállamot, hogy gyorsítsák fel a fegyverkereskedelem-ellenőrzés végrehajtásának nemzeti folyamatát, melyet a fegyverkereskedelemtől szóló tanácsi közös álláspont határoz meg,
15. Megismétli azt a nézetét, hogy a fegyvertranzakciók kapcsán az egyesült államokbeli jogszabályokhoz hasonló kötelező bejegyzési és engedélyeztetési rendszert kellene bevezetni, amely az EU területén kívül élő és az ott működő EU-állampolgárokat és cégeket is ugyanúgy vonatkozna,
16. Felhívja a tagállamokat, hogy a fegyverkereskedelemmel kapcsolatos jogszabályokba vonják be a fegyverszállítási és finanszírozási szolgáltatásokat is,
17. Felhívja a tagállamokat, hogy tiltsák be a halálbüntetést, kínzást és egyéb kegyetlen, embertelen és megalázó bánásmódot szolgáló eszközök kereskedelmét; továbbá büntessék az EU-állampolgárok és az EU-ban regisztrált kereskedők és vállalatok által elkövetett ENSZ-, EU- vagy EBESZ-fegyverembargók, valamint az adott állam nemzeti fegyverembargójának megsértését,
18. Üdvözli, hogy a végfelhasználó engedélyének mindenképpen része a “termék végső felhasználásának célja”; megismétli továbbá azt a követelését, hogy szállítás-ellenőrző és kivitelt követő figyelő rendszert kell létrehozni, mely rendszeres helyszíni vizsgálatokat tartalmazna az illetékes nemzeti hatóság által a szállítási útvonalakon és a tartalék raktározásának helyszínén, az esetleges büntetés lehetőségével,
19. Ismét felhívja tehát a tagállamokat, hogy vizsgálják meg az EU-szintű, közös figyelő rendszer létrehozásának lehetőségét, és javasolja, hogy fontolják meg egy európai fegyverexport-ellenőrző ügynökség megalapítását,
20. Felszólítja a Tanácsot és a tagállamokat, hogy tartsa fenn a Kínai Népköztársasággal szembeni fegyverkereskedelmi EU-embargót, és ne enyhítsen a fegyvereladásokra vonatkozó

nemzeti korlátozásokon,

21. Felhívja a tagjelölt országokat – Horvátországot, Bulgáriát, Romániát és Törökországot –, hogy a kódexnek megfelelően szigorítsák a nemzeti jogszabályokat és különösen a fegyverexport területén jellemző gyakorlatukat, hogy az Ötödik Éves Jelentés I. és II. mellékletének megfelelően tegyenek jelentést e gyakorlatról, felszólítja a Bizottságot, szorosan kísérje figyelemmel a fejlődést a csatlakozási tárgyalások folyamata során, és felhívja a jelenlegi tagállamokat, hogy a 2004-es naptári évre és az azt követő évekre vonatkozóan állítsanak össze és tegyenek közzé nemzeti éves jelentést,
22. Úgy véli, hogy a kibővített EU új szomszédjait és azokat az országokat, amelyekkel az EU megkötötte vagy meg kívánja kötni a stabilitási és társulási megállapodást, fel kell kérni a magatartási kódex betartására; különleges figyelmet kell fordítani a kalinyingrádi területre, mivel az tranzitpontként szolgált az Oroszország más pontjairól származó, tiltólistán szereplő végfelhasználóknak szánt katonai felszerelések számára; felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy az Oroszországi Föderációval való együttműködés során részesítsék előnyben az illegális kereskedelem elleni küzdelmet, beleértve az export- és tranzitellenőrzések és licencekkel kapcsolatos rendszeres információcserét,
23. Felszólítja a tagállamokat, hogy összehangolt módon nyújtsanak elegendő segítséget mindazon államoknak, amelyek nem rendelkeznek a magatartási kódex végrehajtásához szükséges eszközökkel,
24. Ebben a tekintetben üdvözli a tényt, hogy Lengyelország és Svédország kormánya öt informális COARM-találkozót kezdeményezett a régi és az új tagállamok között a fegyverexport ellenőrzésével kapcsolatban azzal a javaslattal, hogy a COARM-találkozók rendszerét fenntartsák, illetve azt reprezentatívabbá és rendszeresebbé tegyék, és üdvözli Hollandia kormányának az irányú erőfeszítéseit, hogy megismertesse a tagjelölt országokkal és más érdeklődő államokkal a magatartási kódex gyakorlati alkalmazását,
25. Megismétli, hogy rövidtávú célkitűzés a törvényileg kötelező rendelkezések kidolgozása és a tagállamok fegyverexport-ellenőrzéssel kapcsolatos politikájának összehangolása, és az ez irányú fejlődésre sürgeti a tagállamokat, valamint szankciókódex létrehozását szorgalmazza, mely büntetést szabna ki azon EU-ban bejegyzett vállalatokra, melyek megszegik az ENSZ, az EU, az EBESZ vagy bármely tagállam fegyverembargóját,
26. Javasolja, hogy az átmeneti időszakban tegyék meg a következő intézkedéseket:
  - (a) teljes körű előkonzultáció a tagállamok között a válsággal fenyegetett régiókba történő szállítás kapcsán, egyúttal „vörös zászlós” EU-s korai figyelmeztetőrendszer kialakítása annak jelzésére, hogy egy adott végfelhasználóval komoly gondok adódhatnak, mely hatással lehet a fegyverexport-licenszekre,
  - (b) teljes körű, többoldalú konzultációs folyamat az engedélyek megadására vagy elutasítására irányuló döntésekkel kapcsolatban, első lépésként pedig a tagállamok felelősségvállalása aziránt, hogy a többi tagállammal is megosszák a részvételükkel zajló konzultációk tartalmát és eredményét, különösen a túl alacsony áron való kínálás esetében,
  - (c) a magatartási kódex elveinek, kritériumainak és rendelkezéseinek beépítése a nemzeti

jogrendszerbe, azzal a feltétellel, hogy ez nem érinti a tagállamok szigorúbb nemzeti politika kidolgozására vonatkozó jogkörét,

- (d) valamennyi jövőbeli EU-embargó a Közös katonai listán vagy a Kettős felhasználású termékek szabályozásának mellékleteiben szereplő azon felszerelések kategóriáiba tartoznak, melyekre embargó vonatkozik,
- 27. Sürgeti – a közös európai fegyverzeti piac létrehozása kapcsán – az Európai Unión belüli fegyverzetmozgás ellenőrzésének fokozatos csökkentését egy közös fegyverexport-ellenőrzési EU-politika keretein belül, például az EU Magatartási Kódexén belüli, az alákínálást tiltó egyezményen keresztül,
- 28. Határozottan támogatja a Tanács kereskedelmi rendeletre irányuló javaslatát annak érdekében, hogy kiviteli tilalommal sújtsák a halálbüntetéshez, kínzáshoz és egyéb megalázó és embertelen bánásmódhoz szükséges eszközöket, tiltsák be az olyan fegyvereket, mint az aknák és szigorúan ellenőrizték a belső elnyomáshoz használható eszközöket,
- 29. Sürgeti – a harmadik országokkal kapcsolatos export ellenőrzése kapcsán –, hogy kiemelt figyelmet fordítsanak a civil és katonai célokra használható termékekre (például megfigyelési technológiák), valamint a cyberháborúskodáshoz és a nem halálos kimenetelű emberi jogi visszaélésekhez használható alkatrészekre és termékekre,
- 30. Osztja a COARM aggodalmát a humanitárius végfelhasználású termékek szabályozott exportja engedélyezésének kívánatosságára vonatkozóan azon esetekben, melyekben az exportengedélyt visszautasítanak; elfogadja, hogy a konfliktusos régiókban a szabályozott termékek bizonyos típusai hozzájárulhatnak a civil lakosság biztonságához és jólétéhez, de kiemeli, hogy ezt esetenkénti alapon rendkívül szigorúan ki kell vizsgálni, megfelelő biztosítékokat kínálva a tagállamoknak a visszaélések ellen,
- 31. Felhívja a tagállamokat annak elismerésére, hogy a kódex azon árucikkekre is vonatkozik, amelyeket az importáló ország harmadik országba való későbbi export céljából beépít az alkatrész- vagy készfegyverrendszerbe,
- 32. Felhívja a tagállamokat olyan jogszabály elfogadására, amely a harmadik országokban előírja az EU által engedélyezett fegyverek (vagy fegyveralkatrészeik) gyártásának engedélyezését,
- 33. Felhívja a tagállamokat annak elismerésére, hogy a magatartási kódex a “kormánytól kormányig” tranzakciókra is vonatkozik, különösen a fegyverfőlölegek átadására; megismétli, hogy a fegyverfőlöleg exportja vagy átadása olyan országoknak, melyek azt az emberi jogok megsértésére, a nemzetközi humanitárius jog megszegésére vagy a nemzetközi jog egyéb megsértésére használnák, szöges ellentétben áll a Kódex előírásaival,
- 34. Felhívja a tagállamokat annak elismerésére, hogy a magatartási kódex a katonai, biztonsági és rendőrségi alkalmazottak, szakértelem és képzés átadására, illetve a magán katonai és biztonsági szolgáltatásokra is vonatkozik,
- 35. Felhívja a tagállamokat, hogy állítsanak össze egy listát az olyan, fegyveres konfliktusban résztvevő országokról, amelyekbe irányuló fegyverexportot elvi alapon meg kell tiltani, az ENSZ Biztonsági Tanácsának a fegyverembargókra vonatkozó ellenőrzőmechanizmusai által

közzétett jelentésekre és ajánlásokra támaszkodva,

36. Kiemeli az exportlicenchez kötött termékek közösségi listáján szereplő termékekkel potenciálisan kapcsolatba kerülő tudás, szoftver és technológia elektronikus úton történő átadásának jogi felügyeletét és ellenőrzését biztosító kutatások fontosságát,
37. Felhívja a nem EU-tag fegyverexportőr országokat is, hogy támogassák a Magatartási Kódex elveit és kritériumait, lehetővé téve a világ fegyverexportjának ellenőrzéséhez, a konfliktusmegelőzéshez és a világbéke előmozdításához való valódi hozzájárulást a Kódexen keresztül,
38. Úgy véli, hogy a fegyverexport hatékony globális ellenőrzéséhez nemzetközi fegyverkereskedelem-ellenőrzési egyezményre van szükség, ezért felhívja a tagállamokat, hogy az ENSZ 2006-os, kézfegyverekkel kapcsolatos konferenciája szellemében sürgessenek szigorú nemzetközi szabályokat a fegyverexporttal kapcsolatban, és hogy segítsék elő törvényileg kötelező érvényű, nemzetközi fegyverkereskedelmi megállapodás kidolgozását, mely tartalmazza a katonai termékek előállítását végző vállalatok átalakítására és átszervezésére vonatkozó intézkedéseket,
39. Felhívja a Tanácsot és a tagállamokat, hogy szigorúan ellenőrizzék a végfelhasználói igazolványokkal való megfelelést, különösen a célszágokkal kapcsolatos jelzéseket, az újraexportálás tilalmát és a termékek rendeltetésszerű használatának biztosítására vonatkozó nyilatkozatokat,
40. kéri, hogy vezessenek be az EU egész területén egy, külön a fegyverkereskedelemre vonatkozó adót, továbbá, hogy az EU aktív diplomáciai tevékenységet folytasson e adó világviszonylatban történő bevezetése érdekében, mint ahogy azt az ENSZ közgyűlése, a brazil, a francia, a chilei elnök és a spanyol miniszterelnök javasolta, és az ebből származó bevétel az ENSZ egyik fejlesztési alapjába kerüljön befizetésre; főként a fegyveres konfliktusok áldozatait, valamint a szegénység csökkentését támogassák belőle,
41. Felhívja a tagállamok kormányait, hogy alaposan tanulmányozzák át a magatartási kódexet, figyelembe véve a fent említett követelményeket és ajánlásokat, és kikérve az érintett felek, például a parlamentek és a civil szervezetek véleményét,
42. Utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezen állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok és a magatartási kódex elveit betartani szándékozó harmadik országok parlamentjeinek és kormányainak.

INDOKOLÁS

I. Bevezetés

Az 1998. június 8-án elfogadott, az Európai Unió fegyverexportra vonatkozó magatartási kódexe bizonyos minimumkövetelményeket állapított meg a tagállamok számára a hagyományos fegyverzet exportjának engedélyezésére vonatkozóan. Ez 8 meghatározási kritériumból és 12 operatív rendelkezésből áll. A nemzetközi fegyverexportra vonatkozóan mind a mai napig ez a legátfogóbb ellenőrzési rendszer.

A Tanács, különösen annak COARM Munkacsoportja, és a tagállamok folyamatosan keresik az átláthatóság, a párbeszéd és az összetartás erősítésének lehetőségeit a hagyományos fegyverek exportjának ellenőrzése területén. Az Ötödik Éves Jelentésben és a mellékelt Kompendiumban említett fő eredmények a következők: Használati Útmutató a magatartási kódexhez; egy központi adatbázis létrehozása az elutasítási értesítések nyilvántartására; közös álláspont a fegyverkereskedelemtől; a katonai felszerelések módosított listája és a Kódex 2004-ben történő felülvizsgálatának szándéka.

Az Európai Parlament, ahogyan a korábbi években is, üdvözli a Kódex továbbfejlesztését. Mindazonáltal nyugtalanítja a benne foglalt ajánlások végrehajtásának folyamatos hiánya. Nevezetesen, hogy az Európai Parlament felhívása ellenére a Kódex még mindig nem jogilag kötelező erejű. A 2004. április 22-i emberi jogokról szóló éves jelentés kiemeli továbbá, hogy „az EU emberi jogi politikáit aláásta, hogy (...) a tagállamok nem tartják fenn az EU fegyverexportra vonatkozó magatartási kódexének¹ szigorú alkalmazását.”

A 2003 decemberi európai biztonsági stratégia a területi instabilitást, az összeomló államokat, a szervezett bűnözést, valamint a nemzetközi terrorizmust tekinti az EU-t fenyegető fő veszélyforrásoknak. Bár a stratégiai dokumentum nem tesz erről külön említést, mégis ezeket a veszélyeket növelheti az Európán kívüli országok részére irányuló fegyverexport. Ebben az összefüggésben szükséges figyelembe venni azt a tényt, hogy az EU fegyverexportjának 80%-a Európán kívülre irányul². Továbbá az EU részesedése a nemzetközi fegyverkereskedelemből a csatlakozással általában is, de különösen a kis-és könnyű fegyverek előállításának területén megnőtt. Éppen ezért nagyon fontos egy világos közös fegyverexport politika kidolgozása.

A Közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) megerősítéséhez, abba beágyazódva, az EU harmadik országokkal szembeni fegyverexport politikájának harmonizációja szintén hozzájárul. Ennek különösen a 2004. május 1-jei bővítésre tekintettel van jelentősége, amikor tíz állam csatlakozott az EU-hoz.

II. A kódex alkalmazása ötödik évének értékelése

1) A nemzeti jelentések egységesítése

Az éves jelentés alapját a tagállamok nemzeti jelentései képezik. Ennek ellenére kevés előrelépés

---

¹ P5_TA(2004)0376, (30) bekezdés

² SIPRI Évkönyv, 2004, 458. o.

történt e jelentések egységesítésének kérdésében, a negyedik éves jelentés kiadása óta. A 2004-es SIPRY Évkönyv kiemeli, hogy egyes kormányok még mindig vonakodnak vagy nem képesek megadni a szükséges adatokat, annak ellenére, hogy minden tagállam köteles adatot szolgáltatni minden fogadó országnak a kiadott engedélyek számáról, a kiadott engedélyek euróban kifejezett értékéről (amennyiben az adat rendelkezésre áll), a fegyverexport euróban kifejezett értékéről (amennyiben az adat rendelkezésre áll), az engedélymegtagadások számáról, valamint azon kritériumokról, amelyek alapján az engedélyek kiadását megtagadták. A Melléklet A táblázata mutatja, hogy Dánia, Franciaország, Németország, Görögország és Írország nem szolgáltat adatot a fegyverexport értékéről, ugyanakkor Hollandia és Portugália nem szolgáltat adatot a kiadott engedélyek értékéről. Ez egyértelmű akadályt jelent az EU fegyverexportjának teljes átláthatósága és a parlamenti ellenőrzés gyakorlása számára. A másik gondot a tagállamok által szolgáltatott adatok összeegyeztethetőségének hiánya jelenti. Például Ausztria kizárólag a „háborús eszközökről” szolgáltat adatot, de a „nem háborús eszközökről”¹ nem. Szívesen látott fejlesztés az Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svédország és az Egyesült Királyság nemzeti jelentéseiben az elutasítások számának földrajzi régiókénti lebontása. A SIPRIY Évkönyv azonban helyesen mutat rá, hogy a szolgáltatott adatok értéke kétséges, ugyanis néhány esetben az elutasítások régiókénti összege nem egyezik meg az összes elutasítás számával². A közösségen belüli kereskedelem után a kibocsátott exportengedélyek számát tekintve második helyen még mindig a balkáni országok, Oroszország, Ukrajna és a kaukázusi térség áll. A kezdeményezett 68 és a fogadott 48 konzultáció nagyon kevésnek tűnik a 411 elutasítással és a több, mint 36000 kiadott engedéllyel szemben. Továbbá, az elutasítások száma 54-gyel csökkent, míg a kiadott engedélyek száma több mint 11000-rel növekedett.

2) Végfelhasználói bizonyítványok

Az egyetlen említésre méltó fejlődés, hogy a „termékek végfelhasználásának megjelölését” fel kell tüntetni a végfelhasználói bizonyítványon a minimális adatok között. Azonban az Európai Parlament előző éves jelentésébe foglalt több nagyra törő javaslat nem került végrehajtásra. A magatartási kódex hatálya alá eső, az összes exportra vonatkozó kézbesítési igazolások és az exportot követő ellenőrzés rendszerének felállítása, beleértve a bírság kiszabásának lehetőségét is, továbbra is a fegyverek végfelhasználásának, az egyéb katonai és biztonsági felszerelések, valamint a külföldön engedélyezett gyártás hatékony ellenőrzésének fontos eleme marad. Mivel egy ilyen ellenőrzési rendszer meghaladhatja a kisebb államok és néhány új tagállam kapacitásait, a tagállamoknak ismét komolyan fontolóra kell venniük egy közös EU ellenőrzési rendszer felállításának lehetőségét. Egy, az európai fegyverexportot ellenőrző ügynökség, a gyártás és a beszerzés területén még mindig megfelelő együttműködő partnere lehetne a tervezett fegyverzeti ügynökségnek.

3) Fegyverközvetítés

A Tanács által 2003 júniusában elfogadott, a fegyverközvetítés ellenőrzésére vonatkozó közös álláspont kiemelkedő eredmény. Magában foglalja a közvetítői tevékenység meghatározását, az illetékes hatóságoktól történő engedély vagy írásbeli felhatalmazás beszerzésének kötelezettségét, a fegyverközvetítésre vonatkozó információ cserét és a megfelelő szankciók létrehozását. A közös álláspont hatékonyságának fokozása érdekében kötelezővé kell tenni a fegyverközvetítői tevékenység engedélyeztetését és a fegyverközvetítőkről szóló nyilvántartás

¹ SIPRI Évkönyv, 2004, 471-472. o.

² SIPRI Évkönyv, 2004, 471. o.

vezetését. Az Egyesült Államok jogalkotásának példáját követve, a közös álláspont rendelkezéseit az EU állampolgáira és az EU területén kívüli vállalatokra egyaránt alkalmazni kell. E tekintetben Ausztria, Belgium, Finnország, Franciaország, Németország, Hollandia és Svédország erőfeszítései a követendő gyakorlat példáinak tekinthetők. A tagállamok azonban nem foglalták bele saját, fegyverközvetítésről szóló törvényeikbe a fegyverszállítást és a fegyverfinanszírozási szolgáltatásokat, ami számos esetben megakadályozta a fegyverexport visszatartását olyan fogadó országok felé, amelyek a magatartási kódexet nem teljes mértékben tartják tiszteletben. Még több aggodalomra ad okot, hogy a közös álláspont nem tiltja kifejezetten a halálbüntetés, a kínzás és egyéb embertelen, megalázó bánásmód végrehajtására alkalmas eszközök közvetítését.

4) Elutasítások köröztetési rendszere

A magatartási kódex operatív rendelkezéseinek értelmezésével és tisztázásával a Használati útmutató jelentősen javított az elutasítási értesítések és konzultációk rendszerén. Így kevésbé valószínű a rendelkezések tagállamonként eltérő értelmezése, és a joghézagok is megszűntek. Az útmutató négy fő részből áll: az elutasítás meghatározása, az elutasítási értesítéshez szükséges információk, az elutasítási értesítés visszavonása, valamint az elutasítási értesítés és a konzultáció eljárásának tisztázása. Továbbá döntés született egy központi elutasítási adatbázis létrehozásáról a Tanács titkárságán, Brüsszelben. Ez egy igen értékes információforrást jelent a tagállamok számára, és az első lépést egy összehangoltabb EU fegyverexport politika irányába. A következő lépésben biztosítani kell minden tagállam számára a létező konzultációkhoz és a konzultációk eredményeihez való automatikus hozzáférést.

5) A tagjelölt országokkal és harmadik országokkal folytatott párbeszéd

Bár 2004. május 1-én tíz új tagállammal bővült az Európai Unió, melyek teljesen beépültek a magatartási kódex rendszerébe, a párbeszédnek folytatódnia kell az EU és fennmaradó tagjelölt országok (Bulgária, Románia és Törökország) között. Ez történhet akár a régi és új tagállamok közötti informális COARM ülések keretein belül is, a lengyel és svéd kormány kezdeményezése alapján. Az elutasítási értesítéseket továbbítani kell ezeknek az országoknak is, valamint meg kell velük osztani az EU tagországok fegyverexportról szóló nemzeti jelentéseit. A tagjelölt országoknak a kódexet teljes mértékben be kell fogadniuk saját nemzeti jogukba. Továbbá, a magatartási kódex bevezetésének szorgalmazását fokozni kell a társult és új szomszédos országokban, mint például Ukrajna, a Belarusz Köztársaság vagy Szerbia és Montenegró. Ebben a tekintetben sajnos az ötödik éves jelentés nem mutat fel semmilyen konkrét előrelépést. A múltban a közép-kelet-európai országok fontos kiindulópontokat és tranzitútvonalat jelentettek a fegyverkereskedelem számára, és jelentős kapacitással rendelkeznek könnyű- és nehezebb fegyverek előállítására, ezért az EU-n belül és kívül is elegendő támogatást kell nyújtani azon országok számára, amelyek nem rendelkeznek megfelelő eszközökkel a magatartási kódex maradéktalan végrehajtására és eddigi gyakorlatuknak a régi tagállamok megállapodása alapján felállított normákhoz való igazítására. A tagállamok követhetik például a holland kormány kezdeményezését, amely a tagjelölt és más érdekelt országokat bevezette a magatartási kódex alkalmazásának gyakorlati kérdéseibe.

6) Az EU közös listája a katonai felszerelésekről

Az EU katonai felszereléseket tartalmazó közös listájának 2000 júniusa utáni első módosítása, és az új lista megjelenése a Hivatalos Lapban, nagyban hozzájárul a magatartási kódex egységesítéséhez és megerősítéséhez. Az új lista alapját a Wassenaar Egyezmény Hadfelszerelési Listájának számozási rendszere adja. Sajnos azonban néhány „kettős használatra”, azaz akár az emberi jogok megsértésére is alkalmas tétel, valamint fegyver-rendszerek bizonyos részei nem kerültek fel a listára.

7) A magatartási kódex 8. rendelkezésének végrehajtása

A 8. rendelkezés az ún. „fenntartható fejlődésről” szóló rendelkezés, amely megszabja a fegyverexport és a fogadó ország műszaki és gazdasági kapacitásainak összeférhetőségét. Ez a rendelkezés különösen fontos, tekintettel a társadalmilag kevésbé fejlett országokban történő válságmegelőzésre és a fejlődés fenntarthatóságára, így annak alkalmazási irányvonalait kiépíteni célzó tanulmány megszületése öröndetes. A cél a fegyverimport túl magas szintjének megakadályozása, amely már veszélyeztetné egy ország társadalmi és gazdasági fejlődését.

8) A közeljövő elsődleges irányvonalai

Az ötödik éves jelentés összesen 9 elsődleges irányvonalat nevezett meg, amelyek közül a 7. („az Európai Parlamenttel történő párbeszéd fejlesztése”) és a 9. („A magatartási kódex felülvizsgálata”) különösen fontosak az Európai Parlament számára. A Parlamenttel történő párbeszéd számának növelése jelentős lépés lesz az EU fegyverexportjának alaposabb parlamenti vizsgálata felé, és fokozni fogja a magatartási kódex demokratikus legitimitását. A kódex felülvizsgálata szemmel látható fejlődéshez vezethet, amennyiben figyelembe veszi az európai parlamenti határozat ajánlásait, és ha a felülvizsgálatot átfogó és nyitott módon vezetik, a parlamentek és a nem kormányzati szervek együttes bevonása mellett. Általánosságban azonban elmondható, hogy az elsődleges irányvonalak bizonytalan alakulása a tagállamok elkötelezettségének hiányára utal.

III. Ajánlások a fegyverexport szigorúbb ellenőrzésére, jogilag kötelező erejű rendelkezésekre bevezetésére és a jobb átláthatóságra

Az Amnesty International közelmúltbéli, az EU Fegyverexportjáról szóló jelentése ¹ számos olyan esetet elemzett, amelyekben az elnagyolt vagy elégtelen magyarázatok és meghatározások következtében az EU-ból származó fegyverek, EU-s engedélyek fegyverek tengerentúli gyártására, EU-s magán katonai és biztonsági szolgálatok, katonai személyzet, szakmai és képzési anyagok, valamint halálbüntetés, kínzás és egyéb kegyetlen, embertelen és megalázó bánásmód végrehajtásához használható eszközök - gyakran titokban - olyan országok birtokába kerültek, amelyek egyértelműen nem tartják tiszteletben az EU demokráciára, emberi jogokra és fenntartható fejlődésre vonatkozó követelményeit. Egy szigorú, európai és nemzetközi szintű fegyverexport ellenőrzési rendszer létrehozása különösen az EU külpolitikájának olyan átfogó elvei, mint az emberi jogok, a konfliktus-megelőzés és a fenntartható fejlődés szempontjából nagyon fontos. Éppen ezért szükséges további intézkedéseket hozni a szigorúbb ellenőrzés, a jogilag kötelező erejű rendelkezések és a jobb átláthatóság érdekében.

---

¹ Amnesty International: *A globális biztonság aláaknázása: az Európai Unió fegyverexportja*, 2004.

1) Szigorúbb ellenőrzés

Először is, a Tanácsnak el kell fogadnia az Európai Bizottság ajánlását egy olyan tanácsi kereskedelmi rendeletre vonatkozóan, mely megtiltja minden kínzásra alkalmas eszköz exportját, és szigorú ellenőrzést vezet be az olyan eszközökre, amelyek alkalmasak a belső elnyomásra. Továbbá a tagállamoknak közösen össze kell állítaniuk egy listát a fegyveres konfliktusokban részt vevő országokról, amelyek számára elvben megtiltanák a fegyverexportot („elutasítás vélelme”). Szintén szükség van a fegyverszállítmányok fizikai ellenőrzésének rendszeresítésére, a belépés, a kilépés és az átszállítás alkalmával. Végül, a tagállamoknak a lehető legszigorúbb módon kell értelmezniük a magatartási kódexet. Különösen el kell ismerniük a kódex alkalmazhatóságát az alábbi esetekben:

- az katonai és polgári használatra egyaránt alkalmas termékek, mint például a megfigyelés-technológiai eszközök, valamint olyan termékek vagy alkatrészek esetében, amelyek számítógépes-hadviselésre, vagy az emberi jogok halált nem okozó megsértésére alkalmasak;
- olyan cikkek esetében, amelyeket arra terveztek, hogy az importáló ország még összeszerelés alatt álló vagy már kész fegyverrendszerekbe beépítse;
- EU-s engedéllyel harmadik országban gyártott fegyverek (vagy azok alkatrészeinek) esetében;
- a „kormánytól kormányig” történő szállítások minden formája, különösen a többlet fegyverek átszállítása;
- katonai, biztonsági és rendőri személyzet, szakmai és képzési anyagok, valamint magán katonai és biztonsági berendezések esetében.

2) Jogilag kötelező erejű rendelkezések

A Parlament ismételten felhív a kódex jogilag kötelező erejűvé tételére és a tagállamok fegyverexport politikájának teljes harmonizációjára. Üdvözlí mindazonáltal a magatartási kódex közös állásponttá alakításának lehetőségét. Az Európai Parlament legutóbbi jelentésében már felvázolt további lényeges fejlesztések és egyéni lépések lehetősége azonban még mindig fennáll:

- (a) A tagállamok fokozhatnák az egymás közötti konzultáció intenzitását, mielőtt engedélyek megtagadásáról, illetve a válsággal fenyegetett térségek tekintetében döntést hoznak. A COARM Munkacsoport és a Tanács egyéb regionális munkacsoportjainak szorosabb együttműködése is hozzájárulhat a végeredményhez.
- (b) Míg az információcsere és a konzultáció a Tanács soros Elnökségének vezetésével a mai napig kizárólag kétoldalúan történik, a konzultációs folyamat multilaterálisabb megközelítése az engedélyek megadásával vagy megtagadásával összefüggésben jelentős előrelépést jelentene a harmonizáció irányába.
- (c) A magatartási kódex jogilag kötelező erejűvé tétele érdekében tett ideiglenes lépésként az Európai Parlament azt javasolja, hogy a tagállamok ültessék át a kódexet nemzeti jogukba.

3) Jobb átláthatóság

A 10 csatlakozó ország bevonása sürgetővé tette a jövőbeli nemzeti jelentések egységesítésének kérdését. Ez egyúttal megteremti az éves jelentés statisztikáinak minőségi értelemben vett javításának lehetőségét.

A tagállamoknak nem csak a megállapított kritériumokra (lásd II. 1. pont) vonatkozóan kell

teljes körű információt adniuk, hanem az alábbiakat érintően is:

- fegyvertípusok (pl.: helikopter vagy gépfegyver), fegyveralkatrészek típusai és olyan termékek, amelyek civil és katonai célokra egyaránt használhatóak (megfigyelés- vagy hírszerzés-technológiai eszközök) célországokénti bontásban;
- mennyiség (pl.: leszállított puskák, stb. száma) célországokénti bontásban;
- katonai, biztonsági és rendőri személyzet szállítása, szakmai és képzési anyagok;
- a végfelhasználók részletes adatai célországokénti bontásban;
- az előzőleg formálisan megadott bizonyos fegyverexport engedélyek informális visszavonása.

Az ilyen módon teljesebb és egységesebb adatszolgáltatás hozzájárulna ahhoz, hogy az éves jelentés átláthatóbbá, és a parlamenti vizsgálat, ezáltal pedig a demokratikus felelősségrevonás számára értékes eszközzé váljon.

4) A közvetítői tevékenység kezelése

Sok tagállamnak még nincs nemzeti jogszabálya a fegyverközvetítésről, és még azokban az országokban, ahol van ilyen, sem mindig büntetőjogi kategória a fegyverembargó saját állampolgárok vagy bejelentett lakcímmel rendelkező egyének vagy székhellyel rendelkező jogi személyek általi, külföldön történő megsértése. Ez azt jelenti, hogy egy gátlástalan közvetítő, aki az EU állampolgára, vagy ott van bejelentve, egyszerűen csak át kellene lépnie az EU határát ahhoz, hogy tető alá hozzon egy olyan fegyverügyletet, amellyel például egy ENSZ fegyverembargót sért meg, anélkül, hogy vállalnia kellene a jogi szankciók kockázatát. Ez a probléma komolyabb kezelést igényel.

IV. Összegzés

Bár maga a kódex 1998-as elfogadása óta nem változott, mégis jelentős fejlődésen ment keresztül azáltal, hogy sok új rendelkezés és magyarázat került végrehajtásra ilyen vagy olyan formában. A kódex 2004-es felülvizsgálata kiváló lehetőséget teremt az előrelépésre és az Európai Parlament által ajánlott további intézkedések meghozatalára. Továbbá, az EU-nak és tagállamainak fel kell ismerniük az ellenőrizetlen fegyverexport okozta problémákat, és éppen ezért partnereikkel, mindenekelőtt az Egyesült Államokkal együttműködve munkálkodniuk kell egy jogilag kötelező erejű nemzetközi Fegyverkereskedelmi Szerződés létrehozásán. Rövid távon, és tekintettel a 2006-os ENSZ Felülvizsgálati Konferenciára legalább a fegyverexportra vonatkozó szigorúbb nemzetközi normákat kell szorgalmazniuk. Ez csökkenteni fogja a regionális instabilitás, a szervezett bűnözés, a nemzetközi terrorizmus és az emberi jogok megsértésének veszélyét világszerte, és ennek köszönhetően Európa egy „biztonságosabb és jobb világgá” fog válni.

11.10.2004.

A NEMZETKÖZI KERESKEDELMI BIZOTTSÁG VÉLEMÉNYE

a Külügyi Bizottság részére

az Európai Unió a fegyverek kivitelére vonatkozó magatartási kódexe rendelkezésének 8. pontja alkalmazásaként készített 5. éves tanácsi jelentés
(2004/2103(INI))

Fogalmazó: Jacky Henin

JAVASLATOK

A Nemzetközi Kereskedelmi Bizottság felhívja a Külügyi Bizottságot mint illetékes bizottságot, hogy állásfoglalási indítványába foglalja be a következő javaslatokat:

1. úgy ítéli meg, hogy a fegyverkezés ellenőrzése elengedhetetlen olyan koherens politikák folytatásához, amelyek megfelelnek az EU-nak a békére, a fejlődésre, az emberi jogok és a demokrácia tiszteletben tartására irányuló célkitűzéseinek.
2. megállapítja, hogy előrehaladás történt az Európai Unió a fegyverek kivitelére vonatkozó magatartási kódexe megvalósításában, ugyanakkor sajnálatát fejezi ki, hogy a magatartási kódexet megszegve továbbra is tömegesen szállítanak európai fegyvereket, továbbá egy olyan európai eszköz elfogadását tartja kívánatosnak, amely ezt a magatartási kódexet jogilag kötelező érvényűvé teszi,
3. megállapítja az EU-n belül az utóbbi években a fegyverkezésre fordított kiadások enyhe csökkenését, azonban aggodalmát fejezi ki, amiért ezt ennél nagyobb mértékben haladja meg a harmadik országokba történő fegyverexport növekedése és úgy véli, hogy az EU-nak és a tagállamoknak nem csupán át kell ültetniük a gyakorlatba a magatartási kódexet, hanem hozzá is kell járulniuk a militarizáció és a fegyverkezés csökkentéséhez a világban,
4. támogatja a Parlament korábbi, jogilag kötelező intézkedések meghozására és a tagállamok középtávú fegyverexport politikájának teljes harmonizációjára irányuló felhívását és felkéri a tagállamokat az ilyen irányú előrelépések megtételére,
5. úgy véli, hogy ösztönözni kell a fegyvergyárak termelésének más termékek felé történő diverzifikációját és új irányba haladását,
6. úgy gondolja, hogy az EU-nak továbbra is folytatnia kell további országok – úgymint az Egyesült Államok, Oroszország, Ukrajna, Kína – a fegyverkereskedelem tekintetében a magatartási kódexhez való csatlakozásának, valamint a fegyverkezésre és az exportra fordított kiadások csökkentésének előmozdítását,

7. hangsúlyozza a jogi felügyelet megvalósítására és a tudás, szoftver és technológia - amelyek esetleg kapcsolatba hozhatók olyan termékekkel, amelyek szerepelnek azon termékek közösségi listáján, amelyekre exportlicencet kértek - elektronikus továbbításának ellenőrzésére irányuló kutatás fontosságát,
8. azon a véleményen van, hogy az illegális fegyvereladások elleni harc érdekében, valamint abból a célból, hogy a fegyverek ne kerüljenek illetéktelen kezekbe, elengedhetetlen a hajórakományok, a fegyverek végfelhasználója, az egyéb katonai és biztonsági felszerelések, valamint a licenc és ügynöki jutalék melletti termelés ellenőrzésének megerősítése, – ami a végfelhasználókat érinti – különösképpen egy, a végfelhasználók tanúsítványaiában a visszaélés elkerülésére vonatkozó olyan záradék feltüntetésére hív fel, amelyben kijelentik, hogy az eszközöket nem fogják tiltott célokra felhasználni,
9. támogatja a tagállamok felhívását, hogy ismételten megvizsgálják egy közösségi EU-s felügyeleti rendszer létrehozásának lehetőségét; továbbá javasolja egy európai fegyverexport ellenőrzési ügynökség lehetőségének mérlegelését,
10. felhívja a tagállamokat arra, hogy büntetőjogi szankciókkal sújtsák azokat az európai ügynököket vagy az EU-ban regisztrált ügynököket és vállalatokat, akik és amelyek az ENSZ, az EU, az EBEÉ vagy egy tagállam által elrendelt fegyverembargót megsértik,
11. kéri, hogy vezessenek be az EU egész területén egy, külön a fegyverkereskedelemre vonatkozó adót, továbbá, hogy az EU aktív diplomáciai tevékenységet folytasson e adó világviszonylatban történő bevezetése érdekében, mint ahogy azt az ENSZ közgyűlése, a brazil, a francia, a chilei elnök és a spanyol miniszterelnök javasolta, és az ebből származó bevétel az ENSZ egyik fejlesztési alapjába kerüljön befizetésre; főként a fegyveres konfliktusok áldozatait, valamint a szegénység csökkentését támogassák belőle,
12. felkéri a tagállamokat, hogy állapodjanak meg azon fegyveres konfliktusokban érintett országok listájáról, amelyek számára történő fegyverexportot alapjában véve be kell tiltani, felhasználva az ENSZ Biztonsági Tanácsának a fegyverembargóra vonatkozó ellenőrző mechanizmusairól szóló jelentéseket és ajánlásokat,
13. felkéri a tagállamokat a 8. kritériumnál alkalmazotthoz hasonló felmérés kezdeményezésére a hét fennmaradó kritérium alkalmazásának kérdéséről,
14. felszólít a Tanács brüsszeli titkárságának az engedélyezés visszautasításról történő értesítés adatbázisának idejében történő kibővítésére a magatartási kódex értelmében végzett konzultációkról, valamint a köztudottan vagy gyaníthatóan fegyverek vagy egyéb ellenőrzött árucikkek újraexportálásában részt vevő vagy azokat más célra használó, továbbá azokkal visszaélő végfelhasználókról szóló információkkal,
15. felhívja a tagállamokat a magatartási kódexben szereplő export kritériumok módosítására, az egyértelműség, átfogóság, valamint annak biztosítása érdekében, hogy azok teljes mértékben tükrözzék az államok jelenlegi, nemzetközi jog szerinti felelősségét.

ELJÁRÁS

Cím	az Európai Unió a fegyverek kivételére vonatkozó magatartási kódexe rendelkezésének 8. pontja alkalmazásaként készített 5. éves tanácsi jelentés						
Eljárás száma	2004/2103(INI)						
Illetékes bizottság	AFET						
Megerősített együttműködés	–						
Vélemény előkészítő A kijelölés dátuma	Jacky Henin 14.9.2004						
Vizsgálat a bizottságban	30.9.2004 11.10.2004						
A javaslat elfogadásának dátuma	11.10.2004						
A zárószavazás eredménye	<table> <tr> <td>mellette</td> <td>22</td> </tr> <tr> <td>ellene</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>tartózkodás</td> <td>0</td> </tr> </table>	mellette	22	ellene	0	tartózkodás	0
mellette	22						
ellene	0						
tartózkodás	0						
A zárószavazáson részt vevő képviselők	Enrique Barón Crespo, Daniel Caspary, Françoise Castex, Jean-Marie Cavada, Giulietto Chiesa, Christofer Fjellner, Béla Glattfelder, Jacky Henin, Erika Mann, Helmuth Markov, Javier Moreno Sánchez, Pasqualina Napoletano, Georgios Papastamkos, Peter Šťastný, Johan Van Hecke, Zbigniew Franciszek Zaleski						
A zárószavazáson részt vevő póttagok	Margrietus J. van den Berg, Reimer Böge, Danutė Budreikaitė, Harlem Désir, Maria Martens						
A zárószavazáson részt vevő póttagok (178. cikk (2) bekezdés)	Carl Schlyter						

Cím	Európai Unió a fegyverek kivételére vonatkozó magatartási kódexe rendelkezésének 8. pontja alkalmazásaként készített 5. éves tanácsi jelentés		
Eljárás száma	2004/2103(INI)		
Eljárási Szabályzatra való hivatkozás	45. cikk		
Illetékes bizottság Az ülésen való bejelentés dátuma	AFET 14.10.2004		
A véleménynyilvánításra felkért bizottság(ok) Az ülésen való bejelentés dátuma	INTA 14.10.2004		
Nem nyilvánított véleményt A határozat dátuma			
Megerősített együttműködés Az ülésen való bejelentés dátuma			
Jelentésbe foglalt egyéb ajánlási javaslat(ok) indítványok			
Előadó(k) A kijelölés dátuma	Raül Romeva i Rueda 13.9.2004		
Az előadó(k) helyett			
Vizsgálat a bizottságban	1.9.04	22.9.2004	11.10.04
Az elfogadás dátuma	12.10.2004		
A zárószavazás eredménye	mellette: 57 ellene: 4 tartózkodás: 3		
A zárószavazáson részt vevő képviselők	Elmar Brok, Toomas Hendrik Ilves, Geoffrey Van Orden, Vittorio Emanuele Agnoletto, Angelika Beer, Panagiotis Beglitis, Bastiaan Belder, Monika Beňová, André Brie, Simon Coveney, Ryszard Czarnecki, Massimo D'Alema, Véronique De Keyser, Giorgos Dimitrakopoulos, Anna Elzbieta Fotyga, Maciej Marian Giertych, Ana Maria R.M. Gomes, Klaus Hänsch, Richard Howitt, Anna Ibrisagic, Jelko Kacin, Georgios Karatzaferis, Ioannis Kasoulides, Helmut Kuhne, Joost Lagendijk, Vytautas Landsbergis, Armin Laschet, Edward H.C. McMillan-Scott, Francisco José Millán Mon, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Raimon Obiols i Germà, Cem Özdemir, Alojz Peterle, Tobias Pflüger, João de Deus Pinheiro, Mirosław Mariusz Piotrowski, Paweł Bartłomiej Piskorski, Poul Nyrup Rasmussen, Raül Romeva Rueda, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, György Schöpflin, Marek Maciej Siwiec, István Szent-Iványi, Konrad Krzysztof Szymański, Charles Tannock, Jan Marinus Wiersma, Karl von Wogau, Francis Wurtz		
A zárószavazáson részt vevő póttagok	Laima Liucija Andrikienė, Irena Belohorská, Árpád Duka-Zólyomi, Carlo Fatuzzo, Michael Gahler, Anneli Jäätteenmäki, Glenys Kinnock, Jaromír Kohlíček, Miguel Angel Martínez Martínez, Pasqualina Napoletano, Borut Pahor, Józef Pinior, Rihards Pīks, Luís Queiró, Mechtild Rothe, Aloyzas Sakalas, Pierre Schapira, Inger Segelström, Jean Spautz, Marcello Vernola		
A zárószavazáson részt vevő póttagok (178. cikk (2) bekezdés)			
Benyújtás dátuma - A6	19.10.0000	A6-0022/2004	
Megjegyzések			